

Deklarácia 2023
Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku
a partnerských organizácií pôsobiacich v školstve
na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy
v Slovenskej republike

Preambula

V poradí štvrtá deklarácia na podporu skvalitňovania podmienok a úrovne vzdelávania a vedy v Slovenskej republike je odpoveďou na pretrvávajúce problémy v slovenskom školstve.

Deklarácia je adresovaná politickým stranám kandidujúcim vo voľbách do NR SR v septembri 2023. Žiadame, aby prijali záväzok počas svojho volebného obdobia výrazne zvýšiť najmä investície do školstva v záujme úspešného spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho rozvoja Slovenska.

Naše požiadavky z predchádzajúcich deklarácií vypočítané neboli. Koaličné politické strany doposiaľ jasne dávali najavo, že školstvo pre nich nie je skutočnou prioritou.

My, signatári tejto deklarácie, žiadame budúceho predsedu vlády SR, ministra financií, ministra školstva a ostatných členov vlády SR, aby odborne, nie len politicky, začali riešiť problémy slovenského školstva. Nestačí odsúhlasiť školské zákony v NR SR politickým rozhodnutím a nebrať do úvahy odborné stanoviská a zásadné pripomienky Odborového zväzu školstva, Slovenskej rektorskej konferencie, Rady vysokých škôl SR, Študentskej rady vysokých škôl, Klubu dekanov fakúlt VŠ SR, Združenia základných škôl Slovenska, Asociácie stredných odborných škôl Slovenska, Asociácie riaditeľov štátnych gymnázií Slovenska, Združenia odborných učilíšť, špeciálnych škôl a špeciálnych výchovných zariadení Slovenska, Asociácie základných umeleckých škôl SR, Asociácie centier voľného času SR.

Preto žiadame budúcu vládu SR, aby v legislatívnom procese presadila nasledujúce požiadavky:

- zvýšenie podielu z HDP na školstvo a vedu najmenej na úroveň 6 % (bez štrukturálnych fondov a plánu obnovy),
- zabezpečiť prijatie systémovej zmeny „prepojenie teórie a praxe zajtrajška“ na legislatívnej úrovni týkajúcej sa nároku na digitálny príspevok pre pedagogických a odborných zamestnancov, učiteľov vysokých škôl, žiakov a študentov a s tým súvisiacich opatrení v spolupráci s MŠVVaŠ SR, MPSVaR SR a MIRRI SR.

Každoročné zvýšenie plátov

- obnovenie každoročného zvyšovania tarifných plátov všetkých zamestnancov regionálneho školstva, vysokých škôl a zamestnancov vo vede a výskume, tak aby príslušná tarifná tabuľka začínala priemerným plátom v NH,

- každoročná úprava tarifnej tabuľky zamestnancov vo verejnej správe (nepedagogickí zamestnanci) tak, aby začínala najmenej na úrovni minimálnej mzdy.

Príloha: tabuľky

Sociálne zabezpečenie

- zavedenie štátom podporovaného bývania pre zamestnancov rezortu za podmienok, že zamestnanec by platil štátom regulované nájomné a po odpracovaní 30 rokov v rezorte by si mohol za určenú zostatkovú cenu prenajímanú nehnuteľnosť odkúpiť,
- zvýšenie maximálnej sumy zamestnaneckej pôžičky poskytovanej cez Fond na podporu vzdelávania z 15 000 € na výšku 75 000 €,
- zavedenie príspevku na DDS pre všetkých zamestnancov a zvýšenie jeho maximálnej výšky na 6 % oproti súčasným 2 %,
- nárok na príspevok na rekreáciu pre všetkých zamestnancov,
- agendu sociálneho zabezpečenia žiakov a študentov presunúť pod MPSVaR SR,
- v rámci zachovania duševného zdravia pedagogických a odborných zamestnancov a učiteľov vysokých škôl zaviesť rekondičné pobyty nad rámec dovolenky s finančným krytím štátu.

V oblasti komunikácie

- rešpektovanie návrhov odbornej verejnosti v oblasti školstva a vedy pri zásadných zmenách legislatívy a zámeroch MŠVVaŠ SR,
- systémové riešenie problémov škôl prerokované v odbornej verejnosti v oblasti školstva a vedy s jasnou udržateľnosťou do budúcich období, vrátane finančného krytia.

V oblasti regionálneho školstva

1. Zjednotenie financovania regionálneho školstva

- prechod osobných nákladov z tzv. originálnych kompetencií samosprávy v regionálnom školstve pod prenesené kompetencie,
- transparentnosť a efektívnosť toku finančných prostriedkov určených na platy zamestnancov,

2. Prehodnotenie systému z normatívneho financovania na žiaka na normatívne financovanie na triedu tak, aby finančné prostriedky pokrývali reálne potreby škôl a školských zariadení v súlade s platnou legislatívou

- zabezpečenie dostatočného financovania prevádzkových nákladov, materiálneho a technického vybavenia škôl a školských zariadení v súlade s platnou legislatívou,

3. Vzdelávanie zamestnancov

- zvýšenie atraktivity povolania umožnením skoršieho vykonania atestácie a preplácaním rozširujúceho štúdia,
- odstránenie diskriminácie učiteľov materských škôl pri inovačnom vzdelávaní,

- zavedenie odmeňovania vzdelávania nepedagogických zamestnancov.
4. Riešenie vzťahu riaditeľ – zriaďovateľ
 - zvýšenie ochrany riaditeľov pred neodborným zasahovaním do riadenia zo strany zriaďovateľa,
 - zvýšenie ochrany riaditeľov pred zasahovaním do ich kompetencií zo strany MŠVVaŠ SR.
 5. Prehodnotiť kurikulárnu reformu v súlade s požiadavkami aplikačnej praxe.
 6. Aktívna podpora a rozvoj odborného školstva
 - systémová motivácia k spolupráci zamestnávateľov a vysokých škôl so strednými odbornými školami pre nové formy vzdelávania študentov a pedagogických zamestnancov.
 7. Zvýšenie ochrany zamestnancov školstva pred sociálno-patologickými javmi
 - zvýšenie reálnej ochrany zamestnancov pred všetkými formami zasahovania do výkonu pracovnej činnosti zo strany rodinných príslušníkov detí a žiakov a tretích osôb.

V oblasti vysokého školstva

1. Každoročné zvýšenie financovania verejných vysokých škôl minimálne o 100 mil. € (mimo sociálnej podpory študentov a valorizácie miezd),
 - aby podiel z HDP na vysoké školy bol do konca nastávajúceho volebného obdobia porovnateľný s priemerom krajín OECD,
 - zmena financovania vysokých škôl tak, aby rozhodujúcim kritériom bola kvalita vzdelávania a vedy.
2. Významné posilnenie infraštruktúry vysokých škôl pre zvýšenie kvality vzdelávania a výskumu,
 - v záujme dosiahnutia konkurencieschopnosti s európskym vzdelávacím a výskumným priestorom,
 - dofinancovanie infraštruktúry vysokých škôl, osobitne v regiónoch s obmedzeným prístupom k zdrojom EÚ.
3. Realizácia opatrení na zvýšenie motivácie mladých ľudí pre štúdium a výskum na Slovensku a zamedzenie ich odchodu do zahraničia,
 - zvýšiť kvalitu ubytovania a služieb,
 - zlepšiť podmienky pre kultúrne a spoločenské vyžitie,
 - ďalšia podpora systému doktorandských a postdoktorandských miest,
 - zachovať absolventom štatút študenta do konca akademického roka.
4. Zabezpečenie pozitívnej propagácie slovenských vysokých škôl doma i v zahraničí
 - v spolupráci s vysokoškolskými reprezentáciami vytvoriť funkčný systém popularizácie vysokoškolského vzdelávania a vedy na Slovensku,

- zvýšenie atraktivity a spoločenskej hodnoty vysokoškolského vzdelávania,
 - zlepšenie podmienok pre internacionalizáciu vysokých škôl vrátane zníženia byrokratickej záťaže pri prijímaní zahraničných študentov aj z tretích krajín.
5. Výrazné zvýšenie finančných prostriedkov na vedu a výskum
- podpora prepojenia podnikateľského a vysokoškolského prostredia,
 - podpora základného a osobitne excelentného výskumu,
 - zjednodušenie administratívnej náročnosti podávania a riešenia projektov, vrátane verejného obstarávania pre účely výskumu,
 - presadenie výraznejšieho daňového zvýhodnenia pre autorov učebníc, učebných textov, monografií, odborných a vedeckých publikácií.
6. Podporiť zriaďovanie centier podpory pedagogiky pre poskytovanie služieb učiteľom vysokých škôl, mentoringu, prechodu na moderné a inkluzívne vzdelávanie.
7. Prehodnotiť extrémnu prekarizáciu práce, ktorá je v rozpore s Európskou smernicou (1999/70/ES).

V Bratislave 12. 09. 2023